

Strici. ZOLNAI BÉLA (MNY. XVIII, 23) azt állapítja meg több más szóval egyetemben a *strici*-ről, hogy nemcsak németességével tűnik föl, hanem magán hordja szűkebb származásának, a pesti népies-zsidó németsegnak bélyegét is. — BÁRCZI „A pesti nyelv“ című tanulmánya (MNYTK. 29. sz. 7, 18, 29) szerint szavunk a magyar tolvajnyelvnek a bécsi népnyelvből való átvétele, s ebből az osztálynyelvből ment át a köznyelvbe. — Első szótározása KELB.³-tól való 'selyemfiú' jelentéssel.

Szavunk a bécsi népnyelvből származik. HÜGEL: „Der Wiener Dialekt“ (1873.) szerint a. m. 'eine feinere Gattung Nichtstuer u. Flaneure ohne Zweck, man nennt diese Gattung auch Glacé-Strizi'; a SCHRANKE-féle „Der Wiener Dialekt“ (1905.) pedig 'herumstreichender Geck, Zuhälter' jelentéssel mutatja ki. A szó tehát pejoratív jelentésbővüléssel esett át.

A *strici* a németben is jövevény. SCHUCHARDT (Slavo-deutsches u. slavo-italienisches 66) azt mondja, hogy a bécsi népnyelv a cseh szók egész sorát olvasztotta magába. Ezek között kimutatja a *Strizi*-t, megállapítva róla, hogy a cseh *strýc* 'Vetter' átvétele. JUNGSMANN IV, 346 szerint *streyc*, *strýc* jelentése 'Vetter, Vetterchen, Vaters Bruder', *streyc nepobuda*-é pedig 'ein Vagabund'. Megtaláljuk a *strýc* szót 1685-ben COMENIUSnál is (Orbis sens. 245); itt 'atyád bátyja' a jelentése.

Szavunk nem pesti zsidó közvetítéssel, de nem is a tolvajnyelvből került be a köznyelvbe. Közvetlenül a bécsi népnyelvből vette át nyelvünk ezt a Bécsben közkeletű kifejezést, s olyan színmagyar vidéki körökben is találkozunk vele, amelyeknek semmi érintkezésük nincs a pesti nyelvvel. Az átvétel alkalmasint a Bécsben megfordult magyarok, netán a közös hadsereg magyar ezredei révén történt, akárcsak a BÁRCZI (i. m. 17) ugyancsak tolvajnyelvi átvételnek kimutatta *vurcni*. Elterjedésében része lehetett a múlt század kilencvenes éveiben még német nyelvű pesti orfeumoknak. — A *strici* tehát fölülről lefelé terjedt, s a tolvajnyelvbe a köznyelvből került, megtartva eredeti jelentését csakúgy, mint ennek az osztálynyelvnek több más kifejezése (vö. BÁRCZI i. m. 20). A tolvajnyelvben egyébként elég későn tűnik föl a *strici*. BÁRCZI csak SZIRMAY-nak 1924-ben megjelent tolvajnyelvi szótárára hivatkozik, de megtaláljuk már VETŐ—JENŐNEK 1900-ban megjelent könyvecskéjében 'a kurva szívbeli szeretője, akit pénzzel is eltart' értelmezéssel. A bécsi Polizeidirektionnak 1854-ben megjelent „Wörterbuch der Diebs . . . Sprache“ című könyve még nem ismeri a *Strizi*-t.